

Les/Wood: Intervju prof. dr. Miha Humar

Katarina Čufar, glavna urednica

Dr. Miha Humar, redni profesor na Oddelku za lesarstvo, je to jesen zaključil 2-letni mandat dekana Biotehniške fakultete. Ob tej priložnosti bi ga radi kratko predstavili in mu zastavili nekaj vprašanj.

Foto: Željko Stevančić

Miha Humar sodi v mlajšo generacijo strokovnjakov, ki delujejo na področju lesarstva. Po zaključenem študiju lesarstva se je kot mladi raziskovalec zaposlil na Biotehniški fakulteti Univerze v Ljubljani, kjer je zaključil doktorski študij kot najboljši doktorand v letniku in zato prejel Jesenkovo nagrado Biotehniške fakultete. Pedagoško deluje na Oddelku za lesarstvo, kjer študentom odkriva vsebine s področja lesnih škodljivcev in zaščite lesa. Študentje so ga trikrat izbrali za najboljšega pedagoškega delavca na oddelku. V letih 2010–2018 je opravljal vodstvene funkcije na Oddelku za lesarstvo in Biotehniški fakulteti. Trenutno je kot prodekan Biotehniške fakultete odgovoren za kakovost in razvoj ene največjih in najodličnejših

slovenskih fakultet. Pod njegovim mentorstvom je diplomiralo več kot 120 študentov, dva pa sta doktorirala. Miha Humar je aktiven tudi na mednarodnem področju, kot član znanstvenih odborov konferenc, član mednarodnih uredniških odborov revij. Skupaj z dr. Hojko Kraigher že devet let soorganizira znanstveno srečanje Gozd in les. Poleg pedagoškega dela je aktiven tudi na raziskovalnem področju. Koordiniral je več ARRS aplikativnih in CRP projektov, je pa tudi vodja raziskovalnega programa na Oddelku za lesarstvo. Svoja znanstvena spoznanja je objavil v več kot 140 znanstvenih člankih, od tega 100 v revijah s faktorjem vpliva. Poleg tega je tudi soavtor dveh mednarodnih patentov. Njegovo trenutno raziskovalno delo poteka na področju vrednotenja življenjske dobe lesa ter razvoja klasičnih biocidnih in nebiocidnih rešitev za zaščito lesa. V te namene je postavil prvo celovito terensko polje, kjer potekajo preizkusi na prostem. Pri svojem delu tesno sodeluje z industrijo, ki financira znaten del njegovega raziskovalnega dela. Za to je skupaj s sodelavci leta 2016 prejel tudi Puhovo priznanje za pomembne dosežke na področju lesarstva.

V študijskih letih 2016/17 in 2017/18 je bil dekan Biotehniške fakultete. Ob nastopu mandata je bil doslej najmlajši dekan fakultete, mandat je nastopil pri 41. letih.

V študijskih letih 2016/17 in 2017/18 ste bili dekan Biotehniške fakultete, ki doslej ni imela veliko dekanov z Oddelka za lesarstvo. Ali je to odvisno od pravil izbora dekana, ki so se v času vašega mandata spremenila?

Eden od razlogov, da je dekanov z lesarstva relativno malo, je gotovo dejstvo, da smo v primerjavi z ostalimi oddelki Biotehniške fakultete relativno mlad oddelek. Prvi dekan z našega oddelka je bil prof. dr. Kovač, sledil mu je prof. dr. Jože Resnik, sam pa sem tretji dekan, ki je prišel z Oddelka za lesarstvo. Volitve vodstev in pravilniki za izvolitev se na Univerzi in njenih članicah s časom spreminjajo. V preteklosti so dekana volili predvsem senatorji. Tik pred nastopom mojega mandata je bila sprejeta No-

vela Zakona o visokem šolstvu in kasneje še Statut Univerze v Ljubljani. Ti dokumenti predpisujejo, da morajo pri izboru vodstva aktivno sodelovati vsi deležniki na Univerzi oziroma fakulteti, študentje, raziskovalci, asistenti, administrativno osebje, profesorji ... Na naši fakulteti je skoraj 600 zaposlenih in 2500 študentov, zato si nismo predstavljali volitev z enim samim, delegiranim kandidatom za dekana. To preveč spominja na avtoritativne čase, ki so že minili. Sam ne vidim smisla na volitvah, kjer je vedno na voljo le en kandidat. Zato smo v soglasju z vsemi prodekani na Biotehniški fakulteti sklenili, da odpremo prostor. Kot se je videlo na zadnjih volitvah, kandidatov, ki bi želeli sprejeti odgovornosti dekana, ni ravno veliko. Ne vem, kaj je vzrok temu.

Morda na oddelkih premalo delamo na kadrovske politiki, na razvoju kadrov in prevzemanju različnih odgovornosti. Nova ureditev omogoča, da bomo četrtega dekana s področja lesarstva mogoče dobili celo prej kot v 14 letih, če bomo le vzgojili in ponudili pravega kandidata.

Ob nastopu mandata ste bili najmlajši dekan Biotehniške fakultete, lahko malo pokomentirate statistike o starosti dekanov?

Zelo natančne statistike ne obstajajo. Upoštevati moramo, da je bil proces študija v preteklosti drugačen kot sedaj. Še pred 30 leti je bil doktorat pogosto življenjsko delo, na katerem so delali 10 in več let, zato so kandidati vodilne funkcije prevzemali pri višji starosti. Danes je doktorski študij mnogo hitrejši, vpet v mednarodno okolje. Glede na znane podatke sem bil doslej res najmlajši dekan naše fakultete.

Biotehniška fakulteta sodi med večje fakultete na Univerzi v Ljubljani. Kakšen delež predstavlja in kakšen je njen pomen? Ali velikost ocenjujete kot prednost ali oviro?

Ne glede na kriterij, ki ga izberemo, sodi Biotehniška fakulteta med tri največje članice. Poleg velikosti sodi med najbolj raznolike članice, saj pokrivamo vsebine s področja umetnosti (Krajska arhitektura), naravoslovja (Biologija, Mikrobiolo-

gija), ved o življenju (Agronomija, Zootehnika, Gozdarstvo), materialih (Lesarstvo) in tehnologijah (Lesarstvo, Živilska tehnologija, Biotehnologija).

Velikost predstavlja oviro, ker smo zaradi tega včasih neokretni, vsako večjo odločitev je treba uskladiti s sedmimi oddelki in dvema študijema. To nas pogosto ovira pri odpiranju novih vsebin. Trudimo se, da parcialni interesi ne prevladajo nad skupnim dobrim. Po drugi strani smo zaradi velikosti bolj odporni na zunanje vplive. Zaradi velikosti imamo lahko bolj usposobljen administrativni aparat, kar je ključnega pomena pri pridobivanju in koordinaciji projektov. V devetdesetih letih so številne večje članice UL razpadle na manjše članice, kar se ni vedno najbolje obneslo. Manjše fakultete se pogosto spopadajo s stiskami, ki so nam še nepoznane.

Kaj so bili glavni izzivi in dosežki pri vodenju Biotehniške fakultete v zadnjih dveh letih?

Ob pričetku mandata sta bili dve ključni prioriteti že postavljeni, in sicer sedemdesetletnica naše fakultete in sprejem Pravil Biotehniške fakultete. Obe dejavnosti sta vzeli veliko časa in vesel sem, da sta lepo stekli. Poleg tega smo se zelo trudili izboljšati podobo naše fakultete v javnosti. Močno smo spodbujali promocijo družbeno relevantnih dogodkov in znanstvenih dosežkov. V mojem mandatu dekana smo tako pridobili 2 mio € na razpisih v okviru

Foto: Željko Stevančić

Strategije pametne specializacije, kjer se je naša fakulteta še posebej izkazala. Poleg tega smo pridobili kar nekaj raziskovalne opreme, posodobili IT infrastrukturo in uvedli e-učilnico na celotni fakulteti.

Kaj so bili glavni izzivi za fakulteto in v kakšni meri je reševanje izzivov odvisno od fakultete ali od drugih »zunanjih« dejavnikov?

Eden največjih izzivov naše fakultete so kljub gospodarski rasti vedno bolj zaostrene finančne razmere. Sredstva, ki jih trenutno prejmemo za izvajanje pedagoškega dela, so še vedno nižja od zneska, ki smo ga dobili pred letom 2015. Pri tem je treba upoštevati, da v tem času plače ves čas rastejo, tako zaradi napredovanj kot usklajevanj plač z življenjskimi stroški. Zato delež sredstev za plače že dlje časa močno narašča in tako nam zmanjkuje sredstev za tekoče obratovanje, kaj šele za rast in razvoj. Tako že dlje časa z raziskovalnim delom sofinanciramo pedagoško delo. Poleg tega je večina raziskovalne opreme na BF že amortizirane, in tudi pogoji za delo v nekaterih laboratorijih so daleč od solidnih. Raziskovalno delo je integrativen del pedagoškega procesa. Sodobno opremljeni laboratoriji so nuja, tako za izobraževanje kot tudi raziskovalno delo. Zato nujno potrebujemo svež denar za razvojni preboj, sicer bomo ostali na EU periferiji. Brez raziskovalnega dela univerzitetni učitelji hitro postanemo srednješolski učitelji, ki zgolj posredujejo znanje in ga ne ustvarjajo. Zato je nujno, da univerzitetni profesorji pridobivajo nove projekte in si s tem omogočijo pogoje za napredek.

Kakšen je po vašem mnenju širši družbeni pomen Biotehniške fakultete (neposredni in posredni učinki na širšo družbo)?

Biotehniška fakulteta je leta 2017 praznovala 70 let. Menim, da je to kar častitljiva starost. Koliko podjetij, ki so bila ustanovljena v viharnih časih po drugi svetovni vojni, še živi? Naša fakulteta pa skozi celotno sedemdesetletno obdobje raste in se krepi. Težko sklepam, kakšen je bil položaj fakultete pred 40, 50, 60 leti. Vem pa, da je danes naša fakulteta ugledna in vplivna inštitucija, kivpliva tako na delovanje Univerze kot tudi Slovenije, aktivna pa je tudi v mednarodnem okolju. Ne glede na kriterij, ki ga izberemo, sodi naša fakulteta med tri najbolj uspešne članice naše Univerze. Naši sodelavci objavljajo članke v vrhunskih revijah, sodelujejo v uglednih mednarodnih konzorcijih in izobražujejo najboljše študente.

Eden od večjih izzivov v tem obdobju je implementacija Strateških razvojno inovacijskih partnerstev, kjer smo v tesni navezi z gospodarstvom in drugimi raziskovalnimi organizacijami definirali razvojne prioritete slovenske družbe. Tudi od naših odločitev bo odvisno, kakšna bo Slovenija leta 2020, 2030 ... Naša fakulteta je vpeta v kar štiri strateška partnerstva; Pametne zgradbe in dom z lesno verigo, Krožno gospodarstvo, Trajnostna pridelava hrane in Zdravje-Medicina. Že nabor teh partnerstev jasno kaže, da s svojim raziskovalnim in pedagoškim delom pokrivamo vse uporabne vede o življenju. Pri tem smo usmerjeni v moderne tehnologije, aktivno vplivamo na družbene dogodke. Na razvoj Slovenije vplivamo tudi z vzgojo in izobraževanjem študentov in zagotavljanjem kadra za kmetijstvo, gospodarstvo in javno upravo. Tudi v parlamentu sedi kar nekaj naših alumnov, v mandatu 2014-2018 so bili med njimi kar trije lesarji. Na BF s svojim delom pedagoško, raziskovalno in razvojno skrbimo za dve proizvodni verigi; gozdno-lesno in agroživilsko verigo. S tem se dotikamo vseh prebivalcev in vsebinsko pokrivamo celoten teritorij Slovenije od gozdov, polj, naravne in urbane krajine do zavarovanih habitatov v narodnih parkih in območjih nature 2000.

Kakšen je položaj lesarstva znotraj Biotehniške fakultete?

Oddelek za lesarstvo ima ugled oddelka, ki večino težav rešuje sam in jih ne prelaga na druga pleča. To se kaže v prevzemanju odgovornih nalog in vodenju komisij; kadrovske in habilitacijske komisije (prof. dr. Petrič), študijske komisije (prof. dr. Čufar), doktorske komisije (prof. dr. Oven), IT komisije (doc. dr. Kropivšek) ... V zadnjem obdobju smo pridobili precej ugleda, največ zaradi dobrega raziskovalnega dela, ki je v času, odkar sem zaposlen na

Oddelku, močno napredovalo. Večina raziskav pred 20 leti je temeljila na tehtanju, danes pa razpolagamo s prvovrstno opremo, o kateri smo, ko sem prišel na Oddelek, samo sanjali. Pred 20 leti smo takrat mladi raziskovalci na Oddelku »tekmovali«, komu bo uspelo prvemu objaviti članek v reviji s faktorjem vpliva (IF) nad 1, 2 ... Danes to postaja rutina. Pred nami je novo razvojno vprašanje, kako dvigniti kvaliteto objav na višji nivo, kako objaviti v vodilnih revijah s področja materialov, s faktorjem vpliva nad 10 ... Tega ne more storiti posameznik ali ena sama skupina, temveč moramo vsi trdo delati brez fige v žepu, sodelovati in iskati sinergije.

Kako kot dekan ocenjujete položaj lesarstva v Sloveniji in v mednarodnem merilu?

Les je ena od ključnih surovin v Sloveniji. Poleg tega imamo v Sloveniji dolgo tradicijo in številne izkušnje v predelavi in obdelavi lesa. Lesarska industrija se po težkem obdobju tranzicije postavlja na noge. Na sejmu Ambient vsako leto vidim kakšno novo lesarsko podjetje z vsečnimi izdelki. K temu je zagotovo prispeval tudi naš oddelek z izobraževanjem in razvojnim delom za industrijo. Ne smemo pa pozabiti, da je k temu pripomoglo tesno sodelovanje med ključnimi deležniki v panogi; Gospodarsko zbornico Slovenije, Združenjem za lesno in

pohištveno industrijo, Zvezo lesarjev Slovenije, Lesarskim grozdom in seveda našo fakulteto. To se odraža tudi v strateškem dokumentu, SRIP Pametne zgradbe in dom z lesno verigo, kjer so opredeljene ključne razvojne prioritete za Slovenijo. Z dobrim sodelovanjem nam bi uspelo postaviti slovensko lesarstvo na višji nivo.

Na Biotehniški fakulteti ste trenutno prodekan. Kakšne so vaše sedanje naloge in glavni načrti za prihodnje?

Na srečo mi ni v službi nikoli dolgčas. V dekanatskem kolegiju delujemo kot ekipa in si ključne prioritete postavljamo skupaj. Naš cilj je postaviti Biotehniško fakulteto med vodilne fakultete s področja biotehnike, ved o življenju ..., v EU in svetu. Študentom želimo ponuditi relevantne, aktualne programe, ki jim bodo omogočili dobro zaposlitev na področju, ki so si ga izbrali. Zato razmišljamo o novih akreditacijah, ki nam bodo postavile ogledalo. Vse to pa ne bo mogoče brez spremembe v razmišljanju in organizaciji. Želimo si vzpostaviti vrhunске pogoje za delo in študij, hkrati s tem pa prostor, kjer bodo sodelavci z veseljem opravljali svoje delo.

Hvala za odgovore in veliko uspeha pri delu še naprej! ●

Prof. dr. Marko Petrič - prejemnik Zlate plakete Univerze v Ljubljani

Milan Šernek

Na slavnostni seji Senata Univerze v Ljubljani v tednu univerze v decembru 2018, je prof. dr. Marko Petrič za izjemne zasluge pri razvijanju znanstvenega in pedagoškega ustvarjanja ter za krepitev ugleda univerze prejel zlato plaketo Univerze v Ljubljani. Redni

profesor dr. Marko Petrič je zaposlen na Oddelku za lesarstvo Biotehniške fakultete. Je mednarodno priznan znanstvenik, ki je kot kemik po osnovni izobrazbi izjemno obogatil in razširil znanstveno področje lesarstva z vidika površinskih premazov in površinske obdelave lesnih izdelkov ter uporabe različnih materialov v lesarstvu. Laboratorij za površinsko obdelavo na Oddelku za lesarstvo je opremil s sodobno opremo in je s testirnim ter raziskovalnim delom močno vpet v mednarodni prostor. Prof. Petrič je avtor številnih odmevnih znanstvenih objav. Organiziral je več znanstvenih konferenc in sodeloval pri številnih raziskovalnih projektih. Na Univerzo v Ljubljani je pripeljal tudi prvega MSCA Marie Curie študenta. Opravljal je več vodilnih funkcij, še posebej velja izpostaviti, da je bil dva mandata predsednik Habilitacijske komisije Univerze v Ljubljani. ●